

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نام درس :

مواد و خدمات کتابخانه برای بزرگسالان نوسواد

- رشته مربوطه : علوم کتابداری و اطلاع رسانی
- تعداد واحد : ۲ (۱ واحد نظری ، ۱ واحد عملی)
- نوع درس : تخصصی
- نام منبع درس : مواد و خدمات کتابخانه برای بزرگسالان نوسواد
- مؤلفین : فرزانه فرزین ، ملیحه نیک کار
- تهیه کننده اسلاید ها : ملیحه نیک کار

طرح درس :

- فصل اول : مفاهیم و تعاریف
- فصل دوم : دیدگاه تاریخی سواد آموزی بزرگسالان
- فصل سوم : شناخت جامعه نو سواد
- فصل چهارم : اهداف ، ویژگی ها و روشهای آموزش بزرگسالان

[

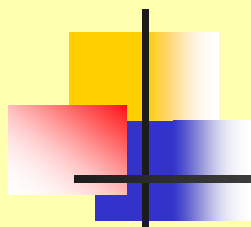
]

- فصل پنجم : خواندنی های نوسوادران و مراکز تولید و نشر آن
- فصل ششم : شیوه های ساده تولید مواد خواندنی برای نوسوادران بزرگسالان
- فصل هفتم : شیوه های جذب نوسوادران به کتابخانه ها (نقش کتابخانه در سواد آموزی)

جایگاه درس :

■ درس مواد و خدمات کتابخانه برای بزرگسالان
نوسواد از دروس تخصصی دوره کارشناسی و کاردانی
رشته علوم کتابداری و اطلاع رسانی است

فصل اول

مفاهیم و تعاریف

- هدف : آشنایی با مفاهیم آموزش بزرگسالان، آموزش رسمی ، غیر رسمی ، مداوم ، سواد آموزی

تعریف آموزش بزرگسالان براساس :

□ همایش بین المللی آموزش بزرگسالان (السنور ۱۹۴۹) :

فرآیندی است که بر اساس آن افرادی که دیگر به آموزشگاهها نمی روند و برنامه تمام وقتی را دنبال نمی کنند ، آگاهانه عهده دار فعالیت های مستمر و سازمان یافته ای به منظور ایجاد تغییر در اطلاعات ، دانش ، درک و یا مهارتها ، گرایش ها ، و نگرش و یا شناخت و حل مسائل شخصی و یا محلی خویش می گردند.

□ همایش عمومی یونسکو ۱۹۷۶ :

مجموعه فرآیندهای آموزشی منظم ، با هر محتوا، سطح و روشی که باشد ، خواه رسمی یا طور دیگر ؛ خواه این فرآیندها آموزش مقدماتی در مدارس ، مدارس عالی، در دانشگاهها و نیز در دوره های کار آموزی را تداوم بخشد یا جانشین آنها شود ؛ طوری که افراد بالغ بتوانند تواناییهای و دانش خود را افزایش دهند.

• برنامه های آموزشی آموزش بزرگسالان که برای افزایش دانش ، مهارتها و توانایی حل مسائل و مشکلات فردی و

اجتماعی افراد تنظیم می شود:

۱. سواد آموزی (آموزش خواندن و نوشتن و ریاضیات پایه)

۲. آموزش فنی و حرفه ای

[

]

۳. آموزش در زمینه بهداشت ، رفاه و زندگی خانوادگی

۴. آموزش سیاسی ، اجتماعی ، مذهبی و ایدئولوژیک شامل کلیه مباحث آموزشی درباره دولت ، جامعه ، سیاست ، روابط و اقتصاد ملی بین المللی و نظیر آن

[

]

۵. آموزش برای ارضای نیازهای روحی ، سرگرمی و
فعالیت‌هایی که به رشد خلاقیت افراد و تلطیف عواطف
و احساسات آنها بینجامد.

مفهوم آموزش بزرگسالان در کشورهای توسعه یافته

در کشورهای توسعه یافته آموزش بزرگسالان آموزشی است که به افراد بالاتر از ۲۴ سال داده می شود. این آموزش اغلب در نظام آموزش غیر رسمی شکل می گیرد و وسیله ای برای گسترش دانش، مهارتها و تواناییهای بزرگسالان است. ۲۴ سالگی، مبنای آموزش بزرگسالان است. آموزش رسمی بدون وقفه تا سن ۲۴ سالگی ادامه می یابد.

□ مفهوم آموزش بزرگسالان در کشورهای در حال توسعه

مفهوم آموزش بزرگسالان در کشورهای در حال توسعه با مفهوم متداول آن در کشورهای توسعه یافته بسیار متفاوت است . به علت مشکلات عدیده در آموزش ابتدایی این جوامع و وجود فقر اقتصادی و فرهنگی ، درصد وسیعی از کودکان در آموزشهای ابتدایی و پایه محروم اند و جذب آموزش بزرگسالان می شوند.

[

]

مبنای سنی آموزش بزرگسالان در بیشتر کشورهای در حال توسعه بسیار پایین تر از عرف جامعه و معیارهای عملی است و در بسیاری از موارد معیار سنی ده سال است .

□ مفهوم آموزش بزرگسالان در کشورهای انقلابی

در کشورهای انقلابی به دلیل تغییرات وسیع اجتماعی ، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی ناشی از انقلاب ، زمینه هم برای اجرای برنامه های سوادآموزی و هم برای آموزشهای مداوم بزرگسالان فراهم است .

آموزش رسمی و غیر رسمی

□ آموزش رسمی :

نوعی از تربیت که دارای شکل معین و قراردادی است و دارای نظام ، قوانین ، مقررات ، برنامه ، روش ، محتوا، زمان و مکان و هدف مشخص و از پیش تعیین شده است.

□ آموزش غیر رسمی :

هر گونه فعالیت آموزشی منظم و سازمان یافته که خارج از چهارچوب نظام رسمی برای دادن انواع فرصت های یادگیری به گروههای خاص افراد - کودکان و بزرگسالان - صورت می گیرد .

آموزش مداوم :

□ تعریف توسط طرح یادگیری مادام العمر ۱۹۷۸ :

یادگیری مادام العمر به روندی اشاره دارد که توسط آن افراد به گسترش دانش ، مهارتها و نگرشهایشان در تمام طول زندگی ادامه می دهند .

[]

□ تعریف آموزش مداوم از سوی کمیسیون بین المللی توسعه تعلیم و تربیت :

مفهوم آموزش مداوم کلیه جنبه های آموزش و پرورش و محتوای آن را شامل می شود که تمام آن بیش از حاصل جمع بخشهای تشکیل دهنده آن است .

سواد آموزی :

□ سواد بر اساس تعریف کمیسیون کارشناسان ملل متحد
:۱۹۴۸

سواد عبارت از توانایی خواندن و نوشتن نامه ای
ساده به هر زبانی که شخص تکلم می کند .

[

]

□ با سواد بر اساس تعریف یونسکو ۱۹۷۸:

با سواد کسی است که توان درک و نوشتن جملات یا عبارات ساده و مورد نیاز زندگی روزمره را دارد .

[]

□ شبه باسواد و نیمه باسواد طبق تعریف کمیسیون
سازمان ملل متحد ۱۹۵۱:

کسی که فقط خواندن بداند.

[

]

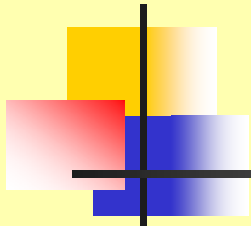
□ نو سواد:

افرادی که فقط دوره سواد آموزی پایه را به پایان
برسانند .

[]

سواد آموزی تنها یک بعد از آموزش بزرگسالان
است و فعالیتهای آن از آموزش بزرگسالان محدودتر
است . در حالی که آموزش غیر رسمی و آموزش
مداوم هر دو مفهومی وسیعتر از آموزش بزرگسالان
دارند.

فصل دوم

دیدگاه تاریخی سواد آموزی بزرگسالان

- هدف : آشنایی با دیدگاه تاریخی سوادآموزی بزرگسالان در جهان و ایران

تاریخچه سوادآموزی بزرگسالان در جهان

سواد در طول تاریخ

- سواد مذهبی
- سواد عمومی و ارتباط آن با توسعه اقتصادی
- آموزش عمومی مدرسه
- آموزش رسمی همه اقشار
- آموزش بزرگسالان

سمینارها و کنفرانسهای بین المللی در خصوص آموزش بزرگسالان

■ اولین کنفرانس بین المللی آموزش بزرگسالان در
سال ۱۹۲۹ در دانشگاه کمبریج لندن

[

]

□ اولین کنفرانس رسمی بین المللی آموزش بزرگسالان

سال ۱۹۴۹ شهر السینور دانمارک

موضوع : اول : نیاز به عدالت اجتماعی

دوم : توازن و هماهنگی بین المللی

□ اجلاس مونترال سال ۱۹۶۰

موضوع : آموزش بزرگسالان در دنیای متغیر (آموزش بزرگسالان به عنوان جزء ضروری و جدائی ناپذیر آموزشی دولتها پذیرفته شود)

□ کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش جهان

سال ۱۹۶۵ تهران

موضوع : ■ مبارزه با بیسوادی به عنوان جزء جدائی ناپذیر
طرحهای توسعه اقتصادی و اجتماعی برنامه ریزی
آموزشی ملی هر کشور باشد.

■ ضرورت تغییر مفهوم سوادآموزی از شکل سنتی
به صورت سواد آموزی تابعی

□ کنفرانس جهانی ۱۹۷۲ در شهر توکیو

موضوع : آموزش مداوم

□ سمپوزیوم بین المللی سواد آموزی تخت جمشید

سال ۱۹۷۵ تهران

قطعه نامه تخت جمشید:

سواد آموزی فقط فرایند یادگیری مهارت‌های خواندن و نوشتن
حساب کردن نیست، بلکه کمک به آزاد سازی انسان و رشد
کامل اوست

□ کنفرانس بین المللی آموزش بزرگسالان
سال ۱۹۸۵ پاریس

نتایج مهم آن :

حق آموختن به عنوان کلید بقای فرد در جامعه در
وضعیت کنونی تاریخ بشریت به مواد حقوق بشر
افزوده شود.

□ کنفرانس بین المللی آموزش برای همه
سال ۱۹۹۰ جامتین تایلند

بیانیه : آموزش بزرگسالان بخش ناگسستی آموزش
پایه است . برای مبارزه با بیسوادی آموزش
بزرگسالان و آموزش پایه برای کودکان هر
دو باید کنترل شود.

[

]

سال ۱۹۹۰ به عنوان سال جهانی سواد آموزی و
دهه ۱۹۹۰-۲۰۰۰ به عنوان دهه سواد آموزی از سوی
یونسکو اعلام شد.

مخوره‌ه‌ی برنام‌ه میان مدت یونسکو برای ساله‌ه‌ی ۱۹۹۰-۲۰۰۱ در زمین‌ه آموزش :

۱- تقویت آموزش پایه برای همه

۲- بازسازی نظام‌ه‌ی آموزشی برای تطبیق آنها با
نیازه‌ی قرن بیست و یکم و بهبود کیفی و مناسب
آموزش پایه با زمان

تاریخچه سواد آموزی بزرگسالان در ایران

■ فعالیتهای سوادآموزی قبل از انقلاب اسلامی

■ فعالیتهای سوادآموزی بعد از انقلاب اسلامی

فعالیت‌های سواد آموزی قبل از انقلاب اسلامی

- تعلیمات اکابر
- آموزش سالمندان
- فعالیت‌های بنیاد خاور نزدیک
- تعلیمات اساسی
- آموزش بزرگسالان
- کمیته ملی پیکار جهانی با بیسوادی
- برنامه جهاد ملی (در چهارچوب طرح آزمایشی یونسکو)

□ تعلیمات اکابر:

بین سالهای ۱۳۱۵-۱۳۲۰ به اجرا در آمد .

علل عدم موفقیت:

- اعمال زور و اجبار برای شرکت در کلاسها
- تخصیص اعتبار بر مبنای فعالیتهای کلاسهای اکابر و تعداد افراد شرکت کننده در کلاسها

آموزش سالمندان :

شروع فعالیت: ۱۳۲۲

جذب بی سوادان به کلاسهای شبانه با تشویق بجای اجبار و اکراه، نخستین گام در راه تغییر بنیادی فلسفه آموزش بزرگسالان بود

همزمان با اجرای برنامه آموزش سالمندان از سال ۱۳۲۸ بنیاد خاور نزدیک فعالیتهای خود را منطبق با نیازهای مردم در مناطق روستایی و رامین آغاز کرد.

علل عدم موفقیت :

- هزینه های تحمیلی بر بودجه کشور
- اشاعه غیر مستقیم فرهنگ غربی

تعلیمات اساسی :

در ایران ۱۳۳۲-۱۳۴۰

اشاعه دهنده این فکر : یونسکو

اجرا در مناطق روستایی

علل عدم موفقیت فعالیتهای این بنیاد :

■ عدم تناسب محتوای برنامه ها با ویژگیهای روستاییان

■ هزینه سنگین در اجرای آن

آموزش بزرگسالان:

در این برنامه مقرر گردید وزارتخانه هایی نظیر کار، کشاورزی، فرهنگ، جنگ و سازمانهایی که با بزرگسالان بیسواد سرو کار دارند در برنامه های سواد آموزی مشارکت کنند.

تهیه کتابهایی به نام " همه با سواد شویم "

□ سپاه دانش و کمیته پیکار با بیسوادی

۱۳۴۳ - ۱۳۵۵

نخستین طرح پیکار با بیسوادی در برنامه چهارم
عمران با اعتباری در حدود ۲.۵ میلیارد ریال

• اقدامات این طرح برای جلب بیسوادان به کلاسهای مبارزه با بیسوادی :

- استفاده از رادیو و تلویزیون و مطبوعات برای تشویق
- تطبیق ساعات کلاسها با اوقات فراغت افراد
- کمک در نگهداری فرزندان مادران

[

]

- ملزم کردن کارکنان بیسواد دولت به شرکت در کلاسها

- دادن مزایایی به نوسوآدان از قبیل حق تقدم در استخدام
و...

[]

□ طرح مبارزه با بیسوادی به صورت یک برنامه جهاد ملی از سال ۱۳۵۵ تا پایان نیمه اول ۱۳۵۷ در ایران انجام گرفت . اما این برنامه ها نیز بدون نتیجه رها گردید .

فعالیت‌های سواد آموزی بعد از انقلاب اسلامی :

نهضت سواد آموزی :

در هشتم دیماه ۱۳۵۸ با پیام رهبر انقلاب مبنی بر اصل بسیج عمومی برای مبارزه با بیسوادی و ترویج فرهنگ مستقل آغاز به کار کرد.

دوره های نهضت سواد آموزی

در طرح نهضت سواد آموزی آموزش سواد در چهار دوره بین ۲ الی ۳ سال به طول می انجامد .
این دوره ها عبارت است از :

- مقدماتی
- تکمیلی
- پایانی
- پنجم

[

]

■ دوره مقدماتی :

در این دوره سواد آموزان باید به راحتی از عهده خواندن و نوشتن متون ساده فارسی برآیند و نیز ریاضیات را در سطحی که پاسخگوی نیاز روزانه آنها باشد بدانند.

■ دوره تکمیلی :

در این دوره سواد آموزان خواندن و نوشتن کلمات و متون ساده فارسی و همچنین خواندن قرآن مجید و انجام محاسبات ریاضی را می آموزند.

■ دوره پایانی :

در این دوره سواد آموزان می توانند علاوه بر تثبیت
آموخته های خود پس از کسب مهارت های لازم و موفقیت
در مواد امتحانی برای شرکت در پایه پنجم نظام رسمی
آماده شوند.

[

]

■ دوره پنجم :

در این دوره سواد آموزان مانند دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی تحصیل می کنند و می توانند با شرکت در امتحانات نهایی به مقاطع بالاتر تحصیلی ارتقا یابند.

اهداف نهضت سواد آموزی

زیر پوشش قرار دادن :

- کودکان لازم‌التعلیم در روستاهای فاقد مدرسه
- روستائیان و عشایر بی‌سواد
- کارگران بیسواد، سربازان وظیفه، کارکنان بیسواد
ادارات و نهادهای انقلابی، زندانیان و کلیه افراد بیسواد

عوامل مؤثر در عدم توفیق کامل نهضت سوادآموزی :

□ عوامل برون سازمانی

□ عوامل درون سازمانی

عوامل برون سازمانی :

- نرخ بالا و فزاینده رشد جمعیت
- مشکل کودکان بازمانده از تحصیل
- کمبودهای اقتصادی
- بی تفاوتی بخشی از افراد جامعه
- بی سوادان مانده از قبل

عوامل درون سازمانی :

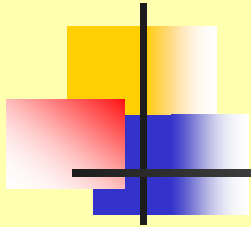
- نداشتن تشکیلات منسجم و سرپرست دائم در سالهای اول کار نهضت
- نداشتن برنامه جامع و حساب شده
- کمبود نیروی فکری در درون نهاد
- نبود امکانات کافی

[

]

- نبود تبلیغات کافی
- فقدان مواد خواندنی
- محتوای ضعیف و نامناسب مواد خواندنی
- بازگشت به بی سوادى به علت نداشتن آموزش عمیق

فصل سوم

شناخت جوامع نوسواد

- هدف : آشنایی با جمعیت نوسواد شهر نشین و روستا نشین و کوچ نشین و تفاوت های موجود میان آنها درون هر کشور و نیاز های آموزشی جوامع مختلف در کشورهای پیشرفته و در حال رشد .

[

]

■ جمعیت نوسواد شهرنشین ، روستانشین و کوچ نشین

■ تفاوت‌های موجود میان جمعیت شهری و روستایی

تفاوت‌های جامعه شهری و روستایی با توجه به
ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، روانی و
حرفه‌ای:

■ خانواده روستایی یک واحد تولید و مصرف است
یعنی اقتصاد روستایی یک اقتصاد معیشتی و خود کفا
است در صورتی که خانواده شهری معمولاً " واحد
مصرف است .

[

]

■ اقتصاد اجتماع روستایی بر مبنای اقتصاد دهقانی است ، در حالی که وجود بخشهای صنعتی و خدماتی جزء لاینفک جامعه شهری است .

■ در جوامع روستایی تقسیم کار چندان گسترده نیست و بیشتر بر اساس جنس و سن و نیروی جسمانی انجام می گیرد در صورتی که تقسیم کار در جوامع شهری به طور روزافزونی توسعه می یابد .

[]

■ اجتماع روستایی اجتماع متجانسی است و وحدت و
تجانس در تمام نسلها حکمفرماست. در حالی که شکاف
میان نسلها در جوامع شهری محسوس است .

[

]

■ زندگی روستاییان ساده و دور از تجمل است و ارزشهای جامعه مصرفی در روستاها کمتر نفوذ کرده است. از این رو اجتناب از مصرف غیر متعارف از صفات بارز روستاییان است.

■ حس همیاری و تعاون در میان جوامع روستایی بیشتر از جوامع شهری است و فعالیتهای جمعی در واحدهای تولید زراعی و خانوادگی باعث همبستگی بیشتری در میان روستاییان شده است .

[

]

■ اجتماعات روستایی فرهنگی ایستا و راکد دارند و تحول فرهنگی در جوامع روستایی کندتر است . جامعه روستایی کمتر طالب دگرگونی است و در برابر نوآوری ها مقاومت می کنند .

[

]

■ پایبندی به فرهنگ‌های سنتی در جوامع روستایی بسیار بیشتر از جوامع شهری است و فرهنگ محلی با قدرت در زندگی روستاییان حکمفرماست و اعمال و رفتار جامعه را کنترل و هدایت می‌کند.

[

]

■ بررسی های آماری براساس اطلاعات اخذ شده از سرشماری ۱۹۹۰ - ۱۹۹۲ در سالنامه آماری یونسکو ۱۹۹۵ در خصوص نسبت بی سوادی در مناطق روستایی و شهری و نسبت بیسوادی در میان زنان و مردان :

[]

■ آمار نشان می دهد که بیشترین بی سوادان جهان در مناطق روستایی و یا اطراف ابر شهرها زندگی می کنند .

■ رابطه مستقیم میان نسبت بی سوادی در سطح ملی و روستانشینان بی سواد برقرار است .

[

]

■ نرخ بی سوادی در میان زنان همواره بیشتر از مردان بوده است و تفاوت نرخ بی سوادی مردان و زنان از کشوری به کشور دیگر متفاوت است .

[

]

- از نظر سن تفاوت‌هایی در وضعیت سواد وجود دارد .
در اکثر کشورهای جهان نرخ بی سوادى در میان افراد
مسن تر بیشتر از جوانان است .

■ در سال ۱۹۸۵ حدود ۹۸ درصد بی سوادان در کشورهای در حال رشد که ۶۶۶ میلیون نفر آنها در آسیا ۱۶۲ میلیون در آفریقا ۴۴ میلیون در آمریکای لاتین و حوزه کارائیب بوده اند.

تفاوت نیازهای آموزشی در کشورها :

- نیازهای آموزشی افراد متناسب با نیازهای اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی هر کشور است .

■ در کشورهای جهان سوم که توده وسیعی از مردم بیسواد هستند با توجه به سنتهای حاکم ، بیسوادی یک مشکل حاد تلقی نمی شود. اما در کشورهای پیشرفته علم و تکنولوژی عنصر اصلی فرهنگ ملی آنهاست.

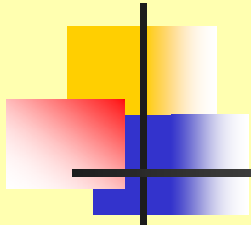
شناخت انگیزه های فردی برای سواد آموزی :

- فراهم کردن موقعیتی که در آن سوادآموزان احساس نیاز به سواد آموزی کنند، در ایجاد انگیزه اهمیت زیادی دارد.

عوامل مؤثر در ایجاد انگیزه و تشویق و جذب بی سوادان در فعالیتهای سواد آموزی:

- شرایط و محیط زندگی سواد آموزان
- نگرش بی سوادان به تعلیم و تربیت
- شیوه های جذب بی سوادان در برنامه های
سوادآموزی

فصل چهارم

اهداف، ویژگیها و روشهای آموزش بزرگسالان

- هدف : آشنایی با هدفهای آموزش بزرگسالان و هدفهای سواد آموزی ، ویژگیها ، ساختار تشکیلاتی آموزش بزرگسالان، اهداف دولت در اجرای برنامه ها و روشهای آموزش بزرگسالان

اهداف آموزش بزرگسالان :

اهداف آموزش بزرگسالان به طور کلی و هدفهای
سواد آموزی به طور اخص باید با اهداف کلی آموزش
و پرورش و هدفهای آرمانی یک ملت همسو و
هماهنگ باشد.

هدفهای سواد آموزی □

هدفهای خاص سوادآموزی را می توان به صورت زیر خلاصه کرد:

۱- فراهم کردن امکاناتی برای بزرگسالان در جهت کسب مهارتهایی که در طول دوران کودکی و جوانی از آن محروم بوده اند .

[

]

۲ - ایجاد آگاهی سیاسی و افزایش توانایی و مهارت
لازم در بزرگسالان برای شرکت در برنامه های اجرایی
دولت و جامعه .

[

]

۳ - بالا بردن اعتماد به نفس بزرگسالان از طریق
افزایش آگاهی و دانش آنان.

۴ - تهیه برنامه هایی جهت گسترش فکری
بزرگسالان و آماده ساختن آنان برای درک تغییرات
سریع اجتماعی .

[

]

۵ - افزایش آگاهی شهروندان نسبت به حقوق ،
وظایف و مسئولیتهای خود .

[

]

۶ - گسترش تواناییها و علاقمندی بزرگسالان
جهت مشارکت در تصمیم گیریها و حل مسائل و
مشکلات شخصی و اجتماعی .

[

]

۷ - کمک به بزرگسالان در جهت درک خویش ،
استعدادهای ، تواناییها ، محدودیتها و ارتباطات خود با
سایرین .

[

]

۸ - کاهش نابرابری های اقتصادی و اجتماعی از طریق قابلیت های کاری و معیار های فرهنگی در جامعه .

[

]

۹ - کمک به یادگیرندگان در کسب خوشبختی نسبی
و درک معنی زندگی .

۱۰ - کمک به بزرگسالان در تشخیص و درک نیاز
به یادگیری مداوم جهت تثبیت سواد و گسترش معلومات
در زمینه های علمی ، فنی ، حرفه ای ، بهداشتی و ...

ویژگیهای آموزش بزرگسالان :

- ۱ - انعطاف در زمان
- ۲ - انعطاف در مکان
- ۳ - انعطاف در سن
- ۴ - انعطاف در پذیرش
- ۵ - توأم شدن آموزش و مسئولیتهای شغلی

[

]

با توجه به اهداف و ویژگیهای ذکر شده بهترین راه به کارگیری و انجام صحیح آموزش بزرگسالان استفاده از نظام آموزش غیر رسمی است ، زیرا این دو نوع آموزش دارای مشخصات و ویژگیهای مشترک هستند .

ویژگیهای آموزش غیر رسمی

- خارج از چهار چوب مدرسه و در هر موقعیت و زمینه مساعدی می تواند انجام گیرد .
- در این نوع آموزش کارآیی عملی ملاک است نه مدرک تحصیل ، زیرا معمولاً منتهی به دریافت مدرکی نمی شود .

[]

□ محدودیتهای آموزش رسمی را ندارد و به ندرت دارای سلسله مراتب و مراحل آموزش رسمی است .

□ کارکنان و یادگیرندگان در اجرای این آموزش مشارکت داوطلبانه دارند . گاهی بعضی نهادهای اجتماعی به طور مستقیم آموزش افراد را عهده دار می شوند .

[

]

□ کم هزینه و مؤثرتر از آموزش رسمی است .

□ هدفهای آموزش غیر رسمی فوری و دست یافتنی است .

[

]

□ برخورداری از این نوع آموزش مستلزم شرایط و ضوابط پذیرش مرسوم در آموزش رسمی نیست .

□ این نوع آموزش از انعطاف و نرمش زیادی برخوردار است .

ساختار تشکیلاتی آموزش بزرگسالان:

در اجرای برنامه های آموزش بزرگسالان به سه نوع ساختار تشکیلاتی می توان اشاره کرد :

- تشکیلات دولتی متمرکز
- تشکیلات دولتی غیر متمرکز
- تشکیلات غیردولتی غیر متمرکز

تشکیلات دولتی متمرکز

در سازماندهی آموزش بزرگسالان به صورت
تشکیلات دولتی متمرکز ، دولت به تنهایی مسئولیت
طراحی و اجرای برنامه های آموزش بزرگسالان
را به عهده می گیرد.

[

]

■ مزیت :

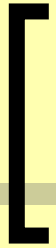
در این نوع سازماندهی به دلیل وجود قوانین دقیق و روشن و پی گیری و نظارت اجرای بهتری برای خدمات آموزشی به بزرگسالان فراهم می شود .

■ مشکلات :

هدر رفتن نیروی کارآمد ، کندی در کار ، منطبق نبودن برنامه ریزی ها با نیازهای واقعی اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی

تشکیلات دولتی غیر متمرکز

در سازماندهی به صورت تشکیلاتی دولتی غیر متمرکز دولت مرکزی بخش قابل توجهی از وظایف خود را به مقامات اداری و منطقه ای و محلی تفویض می کند. اما تصمیم گیریهای نهایی در انتخاب روشها از سوی دولت مرکزی صورت می گیرد.

■ مزیت :

انعطاف پذیری این نوع سازماندهی موجب گسترش مشارکت مردم در امر آموزش و پرورش خود و نیز شکوفا شدن خلاقیت آنان می گردد.

■ عیب :

دولتها از دسترسی به اطلاعات دقیق که از عناصر مهم برنامه ریزی است محروم می شوند.

تشکیلات غیردولتی غیر متمرکز

در تشکیلات غیر دولتی غیر متمرکز ، سازماندهی توسط بخش خصوصی و گروه‌های داوطلب با حمایت و تشویق دولت صورت می‌گیرد . در این سازماندهی ، مسئولیت آموزش بزرگسالان به عهده مردم و نهادهای مختلف خصوصی واگذار می‌شود و در واقع دولت نقش هدایت‌کننده فعالیتها را دارد .

[

]

■ مزیت :

به کارگیری تمام امکانات بالقوه جامعه در جهت رشد
ابتکارات و شکوفایی خلاقیت ها بدون تحمیل هزینه های
سنگین بر بودجه دولت

■ عیب :

عدم توجه به اولویتهای ضروری کل جامعه

[

]

دست اندرکاران آموزش بزرگسالان برای نتیجه گیری بهتر حداکثر تمرکز در سیاست گذاری ، برنامه ریزی و تعیین راه بردها و حداقل تمرکز در اجرای برنامه ها را توصیه می کنند.

اهداف دولت در اجرای برنامه های سواد آموزی :

نقش و رسالت دولت در اجرای طرحهای سواد آموزی و تحقق اهداف آن در زمینه های زیر به خوبی آشکار است :

■ جمع آوری و بهره برداری از منابع مورد نیاز

[

]

■ جلب همکاری و همچنین حمایت فعالانه وزارتخانه
ها و مسئولانی که می توانند به نحوی در سواد آموزی
مؤثر باشند

■ تشویق بی سوادان به فرا گرفتن خواندن و نوشتن

[

]

■ بسیج کلیه نیروها و امکانات موجود

■ مقابله با سنتها و موانع دیگری که معمولاً سد راه نوآوری ها و تغییر و تحولات مفید و مثبت جامعه هستند

روشهای آموزش بزرگسالان

روشهای آموزش بزرگسالان باید متناسب با خصوصیات یادگیرندگان و احتياجات فردی و اجتماعی آنان باشد. طرحهای آموزشی باید برای تأمین نیازهای اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی جامعه تدوین شود.

روشهای آموزش بزرگسالان در کشورهای مختلف از دو دیدگاه قابل بررسی است :

■ اول : روشهای عمومی یعنی روشهایی که کلیه کشورهای برای عرضه برنامه های آموزش بزرگسالان با توجه به شرایط اقتصادی ، اجتماعی ، سیاسی خود اتخاذ می کنند.

■ دوم : روشهای اختصاصی که به منظور رسیدن به اهداف ویژه درسی انتخاب می شوند و شامل روشهای برنامه ریزی درسی ، تدوین و آموزش است . این روشها با ساخت زبان رایج در هر کشور و دانش و مهارتهای مورد نیاز ارتباط دارد .

روشهای آموزش بزرگسالان

روشهای عمومی

روشهای اختصاصی

روشهای عمومی :

روشهای عمومی در ارتباط با رشد و توسعه ملی و نیازهای بزرگسالان در یک کشور انتخاب می شوند . در کشورهایی که تعلیمات ابتدایی همگانی گسترش زیادی ندارند بیشتر از روش سوادآموزی استفاده می شود. اما در کشورهایی که مسئله بیسوادی یا حل شده و یا درصد بیسوادی چندان زیاد نیست روش آموزش مداوم و آموزشهای تکمیلی مورد استفاده قرار می گیرد.

روشهای عمومی

روشهای سوادآموزی

آموزش مداوم

سوادآموزی تابعی

سوادآموزی مبتنی بر آگاه سازی

اصول سوادآموزی تابعی

روشهای سوادآموزی

استفاده از روشهای سوادآموزی در کشورهای مختلف با توجه به دیدگاههای سیاسی، اقتصادی و فرهنگی آنها صورت می گیرد. در سالهای اخیر روشهای سوادآموزی تابعی و سوادآموزی مبتنی بر آگاه سازی بیش از سایر روشها مورد استفاده قرار گرفته اند.

سواد آموزی مبتنی بر آگاه سازی

این روش اولین بار در سال ۱۹۶۲ توسط پائولوفریر در برزیل به اجرا در آمد. عناصر اصلی این روش بحث، گفتگو و مشارکت است.

□ اساس شیوه فریر بحث درباره استعمار در تمام ابعاد فرهنگی ، سیاسی و اقتصادی است. او در این روش راه های نابود کردن استعمار را به صورتی ملموس برای سواد آموزان مطرح می کند.

[

]

□ از دید فریر هدف اساسی تعلیم و تربیت ، پرورش انسانهای خلاق است که کلیه افکار و عقاید و ارزشهای موجود در جامعه و عملکرد افراد و چگونگی برخورد با حوادث و وقایع مختلف را با دیدی انتقادی بنگرند و در یافتن ریشه های آن بکوشند.

□ در روش پائولو فریر که بر ابعاد اجتماعی و آگاه سازی تأکید می کند ، فراگیری خواندن و نوشتن هدف عمده نیست ، بلکه آموختن مهارت‌های سواد وسیله ای برای بهبود و اصلاح جامعه و ایجاد تغییرات اساسی و بنیادی در طرز فکر مردم است.

سوادآموزی تابعی

نوعی سوادآموزی است که با آموزشهای تخصصی معمولاً از نوع فنی ادغام می شود. این نوع سوادآموزی ، که مستقیم با رشد و پیشرفت جامعه مربوط است ، در اولویتهای اجتماعی و اقتصادی قرار می گیرد و به صورت بخشی از برنامه های عمرانی طرح ریزی و اجرا می شود.

[

]

□ طرح سوادآموزی تابعی در سال ۱۳۴۲ در کمیته بین المللی متخصصان سوادآموزی تدوین شد و در سال ۱۳۴۴ اجرای آن در کنگره جهانی وزرای آموزش و پرورش در تهران به کشورهای در حال رشد توصیه شد.

□ برنامه سوادآموزی تابعی در سال ۱۳۴۵ با همکاری سازمان ملل متحد و یونسکو در دو منطقه اصفهان و دزفول به منظور انتخاب مؤثرترین روش و آماده کردن آنان برای مشارکت در فعالیتهای صنعتی و کشاورزی و عمرانی دزفول به طور آزمایشی اجرا شد.

اصول سوادآموزی تابعی

اصل تابعی بودن

اصل انتخاب

اصل مشارکت

اصل ادغام

اصل تداوم

اصل همکاری

اصل تنوع

اصل فشردگی

□ اصل تابعی بودن :

این نوع آموزش تابع اهداف جامعه است و با توجه به نیازهای مشخص شرکت کنندگان و برنامه های توسعه اقتصادی و سیاسی جامعه انجام می گیرد.

□ اصل انتخاب :

مواد و محتوا و روشهای آموزش باید منطبق با ویژگیهای سوادآموزان مانند سن ، جنس ، موقعیت اجتماعی و اقتصادی حرفه و شغل آنها باشد .

□ اصل مشارکت :

به معنی مشارکت مستقیم بزرگسالان در برنامه های آموزشی از یک سو و از سوی دیگر مشارکت فعال سازمانهای مختلف دولتی و خصوصی در برنامه ریزی است .

□ اصل ادغام :

کلیه فعالیتهای سوادآموزی باید بر اساس یک برنامه واحد و یکپارچه انجام گیرد، به نحوی که مهارتهای حرفه ای ، اقتصادی و اجتماعی نیز همراه با مهارتهای خواندن و نوشتن و حساب کردن آموزش داده شود و آموزشهای نظری و عملی به صورت مکمل یکدیگر مورد استفاده قرار گیرد.

□ اصل تداوم :

با توجه به اینکه سواد آموزی تابعی با آموزش مهارت‌های حرفه ای همراه است در واقع مرحله ای از آموزش مداوم محسوب می شود. برگزاری دوره های متوالی آموزشی و جذب بزرگسالان به این برنامه ها باعث تداوم آموزش می شود .

□ اصل همکاری :

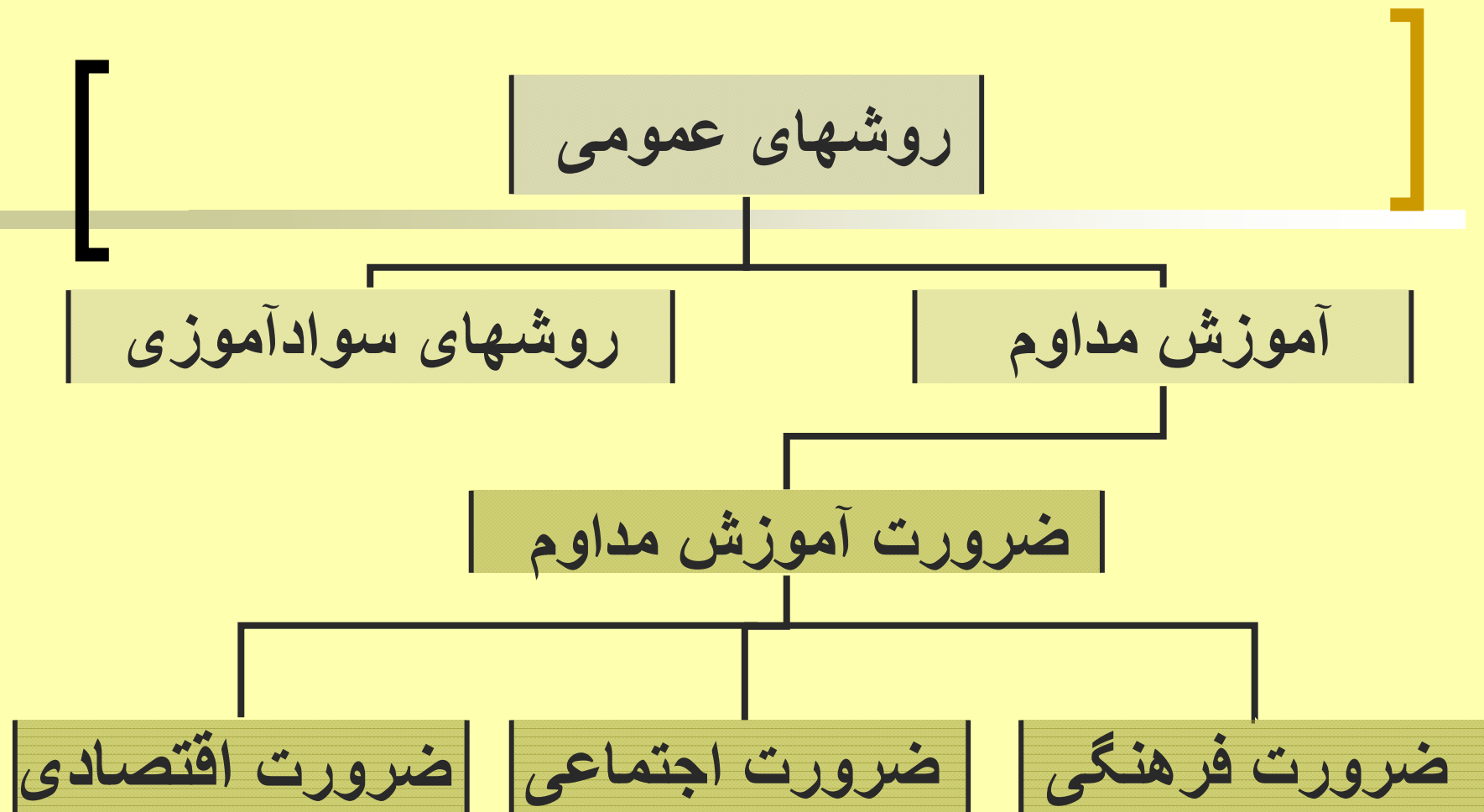
سواد آموزی تابعی با توجه به ماهیت و ویژگیهای خود ، به همکاری کلیه سازمانها و بخشهای مختلف اجتماعی ، اقتصادی و فرهنگی نیازمند است و برای آموزش افراد در زمینه های مختلف به کلیه تخصص ها نیاز است، بنابراین باید از متخصصان سازمانها و منابع مالی مختلف دولتی و غیر دولتی استفاده کرد .

□ اصل تنوع :

از آنجا که سواد آموزی تابعی بر اساس ویژگیهای مختلف فردی، اجتماعی، اقتصادی و حرفه ای بزرگسالان تنظیم می شود، بنابراین تنوع در برنامه های آموزشی با توجه به تفاوت های موجود در جامعه ضرورت دارد .

□ اصل فشردگی :

مطالب و محتوای برنامه های سواد آموزی تابعی در مدت زمانی بسیار کوتاه ارائه می شود و کوشش می شود که بزرگسالان بتوانند با صرف حداقل زمان دانش خود را تا حد امکان افزایش دهند.

روشهای آموزش بزرگسالان

روشهای عمومی

روشهای اختصاصی

برنامه ریزی درسی
یا فنون تدریس

تدوین منابع درسی

آموزش

فصل پنجم

خواندنیهای نوسوآدان و مراکز تولید و نشر آن

- هدف : آشنایی با معیارهای تهیه و نگارش متون ویژه نوسوآدان و تعیین سطح خوانایی این متون و معرفی مراکز تولید و نشر مواد سوادآموزی

مواد سوادآموزی برای نوسوادان

- معیارهای انتخاب مواد سوادآموزی
در تهیه و نگارش متون ویژه نوسوادان دو معیار
اساسی باید در نظر گرفت :
- تناسب و گرایبی موضوع
 - خوانا بودن متن

موضوعاتی که اساساً اوکا برای مواد خواندنی
نوسو ادان در نظر گرفته است:

- تندرستی
- محیط و علوم
- تولید
- ابعاد اقتصادی و اجتماعی
- فرهنگ

تعیین سطح خوانایی

برای تعیین سطح خوانایی نوشته چند معیار کمی پیشنهاد شده است که سه مورد برجسته آن سه فرمول ویژه تعیین سطح خوانایی نوشته های زبان انگلیسی و فرانسه است .

سه فرمول ویژه تعیین سطح خوانایی :

□ شاخص سطح خوانایی گانینگ :

که در آن به متوسط تعداد کلمات در هر جمله و کلمات بیشتر از سه هجا توجه شده است .

[

]

□ نمودار ادوارد فرای :

که تعداد جملات هر نوشته را مورد توجه قرار داده
است .

□ فرمول رودولف فلش :

که در آن به تعداد هجاها و تعداد کلمات در هر جمله
توجه شده است .

بر اساس فرمول رادولف فلش ، فرمول محاسبه سطح خوانایی نوشته های انگلیسی به شرح زیر است :

$$\text{سطح خوانایی نوشته های انگلیسی} = [(206.835 - 0.846 WL) - 1.015 SL]$$

WL = میانگین طول کلمات موجود در هر یک صد کلمه یا میانگین تعداد جاهای کلمات

SL = میانگین طول جملات در هر یک صد کلمه

[]

برای محاسبه SL و WL گامهای زیر برداشته
می شود :

۱- سه نمونه یک صد کلمه ای از اوایل ، اواسط و
اواخر نوشته انتخاب می شود .

[

]

۲- تعداد هجاهای موجود در هر یک صد کلمه
شمارش می شود . این عمل برای هر سه نمونه انجام
می گیرد و میانگین آن در فرمول به جای WL قرار
می گیرد .

[

]

۳- متوسط کلمات از تقسیم تعداد کلمات به تعداد جملات آن محاسبه می گردد. این عمل برای هر سه نمونه انجام می گیرد و میانگین آن در فرمول به جای SL قرار می گیرد .

[]

۴- اعداد به دست آمده در فرمول قرار داده می شود و نتیجه به دست آمده با جدول دشواری / سادگی نوشته های انگلیسی مقایسه می گردد تا سطح خوانایی به طور تقریبی مشخص شود.

جدول دشواری / سادگی نوشته های انگلیسی

	تعداد کلمات	معدل تعداد	درجه	تخمین خوانایی
	در هر جمله	هجاها در هر	سادگی	بر حسب سالهای
		صد کلمه		تحصیلی
بسیار ساده	کمتر از ۹	کمتر از ۱۲۴	۹۰-۱۰۰	کلاس پنجم
نسبتاً ساده	۱۱	۱۲۱	۸۰-۹۰	کلاس ششم
ساده	۱۴	۱۳۹	۷۰-۸۰	کلاس هفتم
معمولی	۱۷	۱۴۷	۶۰-۷۰	کلاس هشتم تا نهم
نسبتاً دشوار	۲۱	۱۵۵	۵۰-۶۰	کلاس دهم تا دوازدهم
دشوار	۲۵	۱۶۷	۳۰-۵۰	سالهای اول دانشگاه
بسیار دشوار	۲۹ یا بیشتر	۱۹۲ و بیشتر	۰-۳۰	سالهای آخر دانشگاه

[]

با تغییری که در ضریب ثابت فرمول فلش داده شد فرمول
سطح خوانایی نوشته های فارسی به شکل زیر در آمد :

$$\text{سطح خوانایی نوشته های فارسی} = [(262.835 - 0.846 WL) - 1.015 SL]$$

مراکز تولید و نشر مواد سواد آموزی

□ در سطح جهانی

□ در سطح ایران

مرکز فرهنگی آسیایی یونسکو

طرح ها :

□ در سال ۱۹۷۱ " طرح انتشاراتی مشترک آسیا و اقیانوسیه " را در منطقه به اجرا درآورد .

□ در سال ۱۹۷۹ طرح جدیدی به نام " طرح مشترک آسیا و اقیانوسیه برای تولید مواد آموزشی نوسوادان " پیشنهاد شد .

اقدامات مرکز فرهنگی یونسکو :

□ تهیه بیش از ۴۰ مواد آموزشی با استفاده از " روش مشارکت جدید "

□ چاپ " کتاب راهنمای تهیه و تولید مواد آموزشی "

[

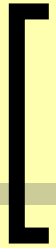
]

یونسکو در چهارچوب " برنامه های آموزش و پرورش برای همه در آسیا و اقیانوسیه " (اپیل) اقدام به تشکیل دوره های کار آموزی برای تهیه مواد آموزشی و تربیت کارکنان سوادآموزی کرده است.

مراکزی که در ایران در زمینه تولید و نشر مواد
خواندنی برای نوسوادان فعالیت داشته اند :

□ قبل از انقلاب :

در ایران متن های ویژه نوسوادان از سال ۱۳۴۵ به
بعد مورد توجه قرار گرفته است .

■ کمیته ملی پیکار جهانی با بی سوادی
اقدامات :

■ تهیه کتابهای فارسی برای نوسوادان

■ انتشار ۴۰ عنوان نشریه به زبان ساده در زمینه
های مختلف تحت عنوان کلی " بخوانیم و بهتر زندگی
کنیم "

[

]

□ بعد از انقلاب :

■ نهضت سوادآموزی

اقدامات :

■ انتشار متن هایی در زمینه کتب درسی

■ انتشار مجله نوسوادان

[

]

■ بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی :

انتشار مستمر نشریه " نوسواد " از سال ۱۳۶۳

[

]

روزنامه های اطلاعات و عصر نیز صفحه ای به
مطالب خواندنی برای نوسوآدان اختصاص داده اند .

دیگر سازمانهای دولتی که در تهیه متون خواندنی کوشش کرده اند :

- معاونت پیشگیری سازمان بهزیستی
- مدیریت ترویج و مشارکت مردمی جهاد سازندگی
- وزارت کشاورزی
- نمایندگی یونیسف در ایران
- وزارت کار و امور اجتماعی
- سازمان فنی – حرفه ای

[]

مؤسسه بین المللی روشهای سوادآموزی بزرگسالان
از جمله مراکز دیگری است که در زمینه چاپ و نشر
کتابها و نشریات در ارتباط با سوادآموزی و تدوین
طرحهای تحقیقاتی در این زمینه فعالیت داشته است .

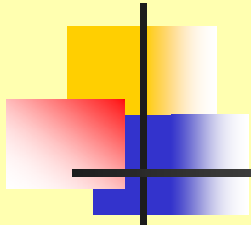
فعالیت‌های این مؤسسه :

۱- جمع آوری اسناد و مدارک و اطلاعات علمی مربوط به سوادآموزی و آموزش بزرگسالان

۲- انجام تحقیقات مربوط به سوادآموزی و آموزش بزرگسالان

۳- انتشار نتایج تحقیقات و ارائه مطالب علمی حاصله

فصل ششم

شیوه های ساده تولید مواد خواندنی برای نوسوادران
بزرگسالان

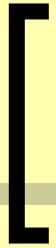
▪ هدف : آشنایی با اهداف ، ویژگیها ، شیوه تهیه ،
مراحل تهیه ، اشکال مختلف ، ارزشیابی و توزیع
مواد آموزشی

هدفهای کلی در تهیه خواندنیها ساده

۱- تحکیم پایه های سواد و ممانعت از بازگشت به بیسوادی

۲- ارتقاء سطح سواد از حد مبتدی به حد خود آموزی

۳- فراهم آوردن امکان دستیابی به اطلاعات مورد نیاز از طریق مواد مکتوب

۴- پرورش قدرت تجزیه و تحلیل و دید انتقادی

۵- آشنا کردن نوسوادران با افکار ، ارزشها، نگرشهای
نوین در زمینه های گوناگون زندگی

۶- آشنا کردن آنها با ارزش مطالعه و سرگرم شدن و
پر کردن اوقات فراغت

ویژگیهای مواد سوادآموزی برای نوسوادان :

- در بهبود کیفیت زندگی آنها مفید باشد .
- بر مسائل فوری و حقیقی نوسوادان و محیطی که در آن زندگی می کنند، متمرکز باشد.
- ساده ، جالب و جذاب باشد.

[]

- در تهیه این مواد تا حد امکان از وسایل کمک آموزشی و شنیداری – دیداری استفاده شود .

- متناسب با توانایی شخص نوسواد و برای بهبود میزان سرعت او تهیه شود

روش تهیه مواد خواندنی ساده

۱- روش تهیه مواد بر اساس پیش فرضها :

مبنای این روش قضاوت شخصی کارشناسان است .
موادی که با این شیوه تهیه می شود با دریافتهای حسی و
عملی زندگی نوسوادان منطبق نیست.

[]

۲- روش تهیه مبتنی بر شناخت و توأم با برنامه ریزی :

در این روش فرد مخاطب محور برنامه ریزی است . منابعی که با چنین روشی تهیه می شود با اهداف و ویژگیهای مواد خواندنی نوسوآدان همخوانی دارد .

تهیه مواد در روش مبتنی بر شناخت و توأم با برنامه ریزی،
با توجه به چهار مرحله تهیه می شود:

۱- مطالعه میدانی نیازها و تحلیل داده ها

۲- آماده سازی مواد آموزشی

۳- آزمایش کاربرد مواد آموزشی

۴- تولید نهایی مواد آموزشی و ارزشیابی آن

شکل ارائه مواد سوادآموزی برای نوسوادان :

در تهیه مواد آموزشی نوسوادان باید مناسب ترین شکل ارائه انتخاب شود . در انتخاب شکل مواد این نکات باید مورد توجه قرار گیرد :

الف) نیازها و سطح سواد نوسوادان مخاطب

[

]

ب) شرایط و موقعیتی که مواد در آن مورد استفاده قرار می گیرد

ج) روشهای کاربرد

د) هزینه های تولید

شکلهای ممکن برای مواد سوادآموزی برای نوسوادان

□ مواد چاپی کتابی :

کتاب

جزوه یا کتابچه مصور

فکاهی نامه

کتابهای عکسی (مصور)

غیره

□ مواد چاپی غیر کتابی :

پوستر

نشریه

خبرنامه و مجله

نقشه

کارتها

غیره

□ مواد غیر چاپی ، رسانه های الکترونیکی :

فیلم (۸ و ۱۶ میلیمتری)

فیلم سینمایی

فیلم ویدئویی

اسلاید

نوارهای صوتی

برنامه های رادیویی و تلویزیونی

غیره

□ بازیهای آموزشی – تفریحی مشارکتی

بازیهای متداول
نمایش عروسکی
طرح معما
غیره

تهیه متون ساده:

نکات لازم:

- تولید کنندگان متون ساده باید تحت راهنمایی متخصصان، آموزش ببینند
- با شرایط واقعی زندگی نوسوآدان آشنا باشند
- مطالب متناسب با گروه مخاطب نوسواد ساده نویسی شود

مجامع بین المللی مخاطبان نوسواد را به سه گروه
تقسیم کرده اند:

۱- گروه مبتدی : توانایی خواندن مستقل ندارند

۲- گروه نیمه مبتدی : در حد ابتدایی مهارتهای پایه
سواد را آموخته اند

۳- گروه خود آموز: به مرز خود آموزی رسیده اند

شکل ظاهر متون

در شکل ظاهر متون موارد زیر اهمیت دارد :

۱- جلد : مناسب ترین جلد ، جلد مقوایی است

۲- نوع چاپ : حروف چاپی درشت و پر رنگ و
فاصله سطرها ۱.۵ تا ۲ سانتیمتر

۳- تصاویر: ساده و مرتبط با متن

سبک نگارش

در مرحله نگارش مواد خواندنی باید اصول ساده نویسی رعایت شود

نکات لازم در ساده نویسی :

■ اولین نکته در ساده نویسی انتخاب واژگان و دامنه لغات است . زبانشناسان واژگان هر زبان را متشکل از کلیه واژه های زنده ای می دانند که در حافظه زبانی مردم وجود دارد

هر فرد دارای دو نوع واژگان است :

۱- واژگان فعال ، واژه هایی که یک فرد در نوشتن و گفتن بکار می برد .

۲ - واژگان غیرفعال ، واژه هایی که فرد در خواندن و شنیدن با آنها سر و کار دارد

- نکته دیگر در ساده نویسی طول جمله ها ست :
برای گروه های مبتدی و نیمه مبتدی حداکثر استفاده
از ۱۲ کلمه در جمله توصیه می شود .
- توصیه می شود از پاراگراف های متعدد و کوتاه
استفاده شود .
- استفاده از سر فصل و عنوان فرعی توصیه می شود .

توزیع مواد آموزشی برای نوسوآدان

روشهای توزیع صحیح منابع خواندنی نوسوآدان :

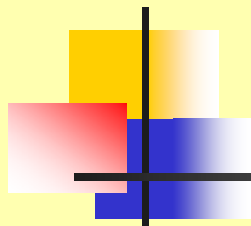
- توزیع رایگان توسط دولتها
- مجراهای مختلف توزیع نظیر : کتابخانه های روستایی ، محلهای مذهبی ، مراکز تفریحی و...
- کتابخانه های سیار
- پست
- توزیع تجاری : عمده فروشان و خرده فروشان

[

]

نکته : شرایط اقتصادی زندگی نوسوادان ایجاب می کند که مواد سوادآموزی به قیمت بسیار ارزان برای آنها تهیه و توزیع شود تا میل خواندن در آنها تقویت گردد.

فصل هفتم :

شیوه های جذب نوسو ادان به کتابخانه ها
(نقش کتابخانه در سواد آموزی)

- هدف : چگونگی جلوگیری از بازگشت به بیسوادی، نقش کتابخانه های عمومی ، روستایی ، دانشگاهی و مشارکت کتابخانه ها با سایر مراکز در ارائه خدمات سواد آموزی

جلوگیری از بازگشت به بی سوادى :

بازگشت به مرحله بی سوادى یعنی از دست دادن توانایی خواندن و نوشتن که از فقدان تمرین و تلاش برای حفظ سطح سواد ناشی می شود .

در برنامه ریزی برای جلوگیری از خطر بازگشت به بی سوادی باید به سه نکته مهم توجه کرد :

۱- تهیه و تولید موادی که نوسواد با استفاده از آنها بتوانند از مهارت تازه خود به صورت کاربردی استفاده کند.

۲- ایجاد محیط مساعد برای سوادآموزی

۳- مشارکت نوسوادان در تصمیم گیریها

[]

عوامل مؤثر در کاهش بازگشت به بی سوادی :

۱- خواندن کتب غیر درسی

۲- خواندن و نوشتن نامه

۳- محتوای کتب درسی

۴- کیفیت سواد آموخته شده به بی سوادان

[

]

طرح ویژه ای به منظور حفظ و تداوم سواد و
جلوگیری از بازگشت به بی سوادی با توجه به
شرایط اجتماعی - اقتصادی ایران و با استفاده از
تجربه کشورهای موفق توسط رحمت اله فتاحی
پیشنهاد شده است .

مشخصات کلی این طرح :

۱- طرح مورد نظر باید بر مبنای " استفاده عملی " از سواد برنامه ریزی شود ، به عبارت دیگر سواد آموزی باید با کاربرد مؤثر آن در زندگی فردی و اجتماعی مرتبط باشد .

[

]

۲- از رسانه های گروهی باید به شکل فراگیر و یکپارچه برای شناساندن ارزش سواد آموزی و آموزش مداوم استفاده کرد و امکانات و راههای آموزشی را به نوسو ادان اعلام کرد .

[

]

۳- بخش ویژه ای در نهضت سوادآموزی جهت
برنامه ریزی و تدارک امکانات متمرکز برای تداوم
سوادآموزی تشکیل گردد .

[

]

۴- کمیته های ویژه ای در سطح استان تشکیل گردد و با توجه به شرایط فرهنگی ، اقتصادی و اجتماعی ، به تألیف ، تدوین و یا نشریات مناسب اقدام کنند .

[

]

۵- کتابخانه های عمومی در شهر و روستا ایجاد شوند و با گسترش این کتابخانه ها و ارائه انواع خدمات، در حفظ و تقویت سواد و استفاده کاربردی از این مهارت تلاش کرد .

[

]

۶- روزنامه ویژه نوسوادان منتشر شود ، تا اطلاعات روزمره و مورد نیاز نوسوادان را به دست آنها برساند . این روزنامه ها بهترین وسیله برای حفظ و تقویت سوادند .

[

]

۷- نمایشگاه هایی از نشریات مناسب نوسوآدان در مکانهای نزدیک محل کار یا زندگی اقشار نوسوآد و کم سوآد تشکیل شود .

نقش کتابخانه ها در فعالیتهای سواد آموزی :

- نقش کتابخانه های عمومی
- نقش کتابخانه های روستایی
- نقش کتابخانه های دانشگاهی

نقش کتابخانه های عمومی در سوادآموزی

خدمات سوادآموزی کتابخانه های عمومی به دو گونه ارائه می شود :

۱- بدون همکاری با سایر مراکز و مستقلاً

۲- با همکاری و تشریک مساعی سایر مؤسسات یا گروههای خاص

مزایای حاصل از همکاری و تشریک مساعی کتابخانه های عمومی و دیگر مؤسسات :

- کمک در گزینش مواد و منابع
- افزایش آگاهی جامعه و افزایش تبلیغات
- اشتراک در منابع (کارکنان ، بودجه ، مواد و منابع ، تخصص ها)
- آگاهی از تمام خدمات در دسترس
- کار آموزی تعاونی آموزش گران
- تجهیز و به کارگیری داوطلبان

عوامل مؤثر در جذب و هدایت نوسوادان و آموزشگران توسط کتابخانه های عمومی :

- محیط کتابخانه
- کارکنان کتابخانه
- گزینش منابع کتابخانه
- چگونگی ارائه خدمات
- تبلیغ خدمات سوادآموزی ظاهری

نقش کتابخانه های روستایی در سوادآموزی

وظایف :

۱- ایجاد حلقه های مطالعاتی به منظور ایجاد عادت به مطالعه و کمک به افزایش مهارت های خواندن و پیشبرد برنامه های سوادآموزی از طریق برگزاری جلسات سخنرانی در حسینیه و یا مسجد روستا

[

]

۲- برگزاری مسابقات کتاب خوانی و اهداء جوایز
به منظور مشارکت بیشتر روستاییان در برنامه های
مطالعاتی

۳- تولید اطلاعات از طریق شناسایی صنایع دستی و سایر تولیدات و معرفی آنها به سایر نقاط در قالب مواد خواندنی ساده

۴- ثبت نام روستاییان برای کلاسهای سواد آموزی در کتابخانه

۵- تشکیل کلاسهای سوادآموزی در کتابخانه

۶- برگزاری نمایشگاه کتاب ، صنایع دستی و ...

۷- برگزاری مراسم شب شعر و کلاسهای آموزشی

۸- ارائه اطلاعات مورد نیاز روستاییان

۹- شناسایی و جذب نیروهای بومی داوطلب از طریق تشکیل کمیته مشترک بین هیئت امناء جهاد سازندگی و نهضت سوادآموزی

[

]

۱۰- جمع آوری و ثبت و ضبط فرهنگ شفاهی
روستا و آداب و رسوم جامعه روستایی ، میراث
فرهنگی و معرفی آنها به جامعه شهری

نقش کتابخانه های دانشگاهی در سواد آموزی :

- حمایت از برنامه های سوادآموزی از طریق تهیه مواد خواندنی مناسب
- تأمین محل برای کلاس و آزمایشگاه دوره های سواد آموزی
- برگزاری دوره های آموزشی برای کتابداران تجربی جهت خدمت در کتابخانه ها

خدمات کتابخانه ای سایر مراکز در فعالیتهای سوادآموزی :

- بنیاد خاور نزدیک
- کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- اداره کل آموزش بزرگسالان
- خانه های فرهنگ روستایی و اداره کل آموزش
عشایر در زمینه کتاب رسانی به شکل سیار

نهضت سوادآموزی :

طرحهای مختلفی در مبارزه با بی سوادی داشته است :

□ طرح سوادآموزی کارکنان دولت

□ طرح سوادآموزی نیروهای مسلح

□ طرح سوادآموزی زندانیان

نهضت سوادآموزی در زمینه تداوم سوادآموزی طرح‌هایی به شرح زیر دارد:

۱- طرح خواندن با خانواده

۲- طرح تشکیل کتابخانه گروه‌های پی‌گیر

۳- طرح کلوپ ترویجی : با همکاری جهاد سازندگی

طرح خواندن با خانواده

در طرح خواندن با خانواده شبکه ارتباطی سازمان یافته ای نشریات و مواد خواندنی را بدون حضور در کلاس یا آموزش مستقیم در اختیار بزرگسالان قرار می دهد. در این طرح آموزشیاران پس از اتمام کلاس ۱۰۰ کتاب ساده را به نوسوادان معرفی و به آنها امانت می دادند.

طرح تشکیل کتابخانه گروه های پی گیر

این طرح به منظور جلوگیری از بازگشت به بی سوادی شکل گرفت. این کتابخانه در روستاها توسط گروه های پیگیر سواد تشکیل می شوند و زیر نظر آموزش مداوم شهرستان عمل می کنند. و هر روز حداقل ۲ ساعت فعالیت می کنند.

[

]

منابع آن کتابهای خواندنی ساده تولید شده در
نهضت و کتابهای درسی و نشریات مناسب است که
به صورت آزاد در دسترس نویسندگان قرار می گیرد.

طرح کلوپ ترویجی

نهضت سواد آموزی و جهاد سازندگی در مهر ماه ۱۳۷۴ برای ترویج عادت مطالعه بین روستاییان این طرح را به اجرا در آورد. در این طرح تعداد ۵۰۰۰ جلد کتاب بهداشت شیر همراه با نوار کاست به نوسوادان ارائه شده است و آموزشیار و کارشناس جهاد با هم در ارائه این کار مشارکت دارند.

[

]

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان از سال
۱۳۶۶ طرح امانت کتاب به صورت پستی را تصویب
و از همان سال در سطح روستاها به مرحله اجرا در
آورد .

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com